

Παρατηρήσεις σε απόφαση πλαστογραφίας κατά συναυτουργία, δημοσιεύτηκε στην Υπεράσπιση.....

Ένα από τα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει κανείς όταν ασχολείται με τη συναυτουργία είναι να προσδιορίσει τα αναγκαία για τη συγκρότηση της στοιχεία ήδη σε αντικειμενικό επίπεδο. Συνήθως απαιτείται η σύμπραξη των συναυτουργών. Ως προς το ακριβές περιεχόμενο του όρου «σύμπραξη», όμως, οι απόψεις δίστανται. Η απόφαση που δημοσιεύεται παραπάνω και εκφράζει το κυρίαρχο ρεύμα της νομολογίας αποτυπώνει εύληπτα την όλη προβληματική. Ο ΑΠ θεώρησε ότι ορθώς η αναρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν έκρινε αναγκαίο να αναφέρει σε τι συνίστατο *in concreto* η μερικότερη ενέργεια του καθενός δράστη, αφού δέχτηκε ως επαρκή την αναφορά στην καταδικαστική απόφαση μόνο της τελεσθείσας πράξεως (πλαστογραφία) και του κοινού των συμπραττόντων δόλου. [Η απόφαση αυτή ακολουθεί την ΑΠ (Ολομ.) 50/90 ΠΧρ 1990.949. Την ίδια άποψη υιοθετούν μεταξύ άλλων και οι ΑΠ 2205/92 ΠΧρ 1993.435, ΑΠ 260/95 ΠΧρ 1995.599, ΑΠ 1347/95 ΠΧρ 1996.534 και ΑΠ 1374/95 ΠΧρ 1996.647].

Ας φανταστούμε, ωστόσο, ποιες μπορεί να είναι αυτές οι μερικότερες πράξεις για την κατά συναυτουργία τέλεση της πλαστογραφίας, εν προκειμένω. Το να κρατούν οι δύο «συναυτουργοί» μαζί το μολύβι, συμπληρώνοντας από κοινού τα στοιχεία της επιταγής, ή ακόμα και το να συμπληρώνει ο καθένας από ένα μέρος των στοιχείων που απαιτούνται πρέπει να δεχτούμε ότι δεν αποτελεί το συνήθως συμβαίνον. *Η νόθευση είναι στις περισσότερες περιπτώσεις έργο ενός (Συμεωνίδου-Καστανίδου, Προβλήματα συναυτουργίας, Κριτική επισκόπηση της νομολογίας, ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ 1997,139 επ.), ενώ ο άλλος «συναυτουργός» περιορίζεται στο να κρατάει «τσίλιες» ή να κάνει υποδείξεις για την καλύτερη νόθευση του εγγράφου, (Παράβαλε και Παύλου, Εγκλήματα περί το νόμισμα, 1989,151 επ., όπου θεωρείται αυτουργός στο παρεμφερές με την πλαστογραφία έγκλημα της παραποίησης νομίσματος είναι εκείνος που θέτει σε κίνηση τη μηχανική υποδομή και έχει σε κάθε στιγμή την τεχνική δυνατότητα να αναστείλει τη λειτουργία της, ενώ συμμετοχος είναι όποιος δεν έχει το στρατηγικό αυτό ρόλο ελέγχου του μηχανικού μέσου κατασκευής των πλαστών νομισμάτων στο χρόνο που κατασκευάζονται ή όποιος έρχεται σε επαφή μόνο με πρώτες ύλες). Συμπεριφορές δηλαδή που πόρρω απέχουν από το να χαρακτηριστούν αυτουργικές, πράξεις δηλαδή αντικειμενικής υπόστασης, όπως απαιτείται για την κατάφαση της συναυτουργίας (Ανδρουλάκη, Ποινικό Δίκαιο, γ, 1985,170 επ..} *Καϊάφα-Γκιμπάνι, Παρατηρήσεις στο ΒουλΣυμβΕφΘεσ 744/94, ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ 1995, 118, Μανωλεδάκη, Ποινικό Δίκαιο,Επιτομή Γεν. Μ., δ' έκδοση, 1996, 414 επ., Χωραφά, Περί συναυτουργίας κατά τον νέον Ποινικόν Κώδικα, ΠΧρ 1951, 106 επ., Ψαρούδα-Μπενάκη, Η υπό του ελλ. Ποινικού Κωδικός και της επιστήμης αντιμετώπισης των προβλημάτων της συμμετοχής εις το έγκλημα ΠΧρ 1961,115 επ.), εκτός κι αν δεχτούμε ότι η συναυτουργία μπορεί να περιορίζεται σε οποιοσδήποτε πράξεις που συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης. Απότοκος μιας τέτοιας αποδοχής θα ήταν να μη διακρίνεται πλέον σε αντικειμενικό επίπεδο η συναυτουργία από την άμεση ή απλή συνεργεία, που ο νομοθέτης σαφώς διακρίνει στα πλαίσια του ΠΚ (Συμεωνίδου-Καστανίδου, όπ.παρ.).**

Διάκριση δεν θα ήταν νοητή ούτε σε υποκειμενικό επίπεδο, αφού, αν ο δόλος του συναυτουργού είναι δόλος σύμπραξης, όπως δέχεται ο ΑΠ, και η σύμπραξη επεκτείνεται και σε πράξεις συνέργειας, τότε προφανώς ο δόλος της σύμπραξης καλύπτει και το δόλο συνέργειας στο έγκλημα.

Η θέση λοιπόν του ΑΠ ότι η σύμπραξη μπορεί να περιορίζεται σε μερικότερες πράξεις κατά την εκτέλεση του εγκλήματος χωρίς να είναι αναγκαίος ο ειδικότερος προσδιορισμός των πράξεων αυτών, δεν εναρμονίζεται με τις θεμελιώδεις διακρίσεις της συμμετοχικής δράσης, που έχει υιοθετήσει ο νομοθέτης. Η συναυτουργία, κατά την ομόφωνη στη θεωρία και τη νομολογία άποψη, προϋποθέτει τη συνδρομή δύο στοιχείων, ενός υποκειμενικού, που είναι η συναπόφαση ή, όπως αλλιώς λέγεται, ο κοινός των συμπραττόντων δόλος, και ενός αντικειμενικού, που συνίσταται στη σύμπραξη ή συνεκτέλεση του εγκλήματος από τους δράστες (Ανδρουλάκη, όπ. παρ., Μανωλεδάκη, Γενική Θεωρία, Τευχ. Β2, σελ. 390, Συμεωνίδου-Καστανίδου, όπ. παρ., Χωραφά, παρ., του ιδίου, Ποινικόν Δίκαιον, Τόμ.1, 9η έκδ., επιμ. Κ. Σταμάτη, 1978, σελ. 332, Ψαρούδα-Μπενάκη, όπ. παρ.). Η παραδοχή συνεπώς της κατά συναυτουργία διάπραξης ορισμένου εγκλήματος πρέπει απαραίτητα να στηρίζεται στην τεκμηριωμένη κατάφαση και των δύο προαναφερθέντων στοιχείων που συναπαρτίζουν την έννοια της συναυτουργίας, αφού η αδυναμία κατάφασης του πρώτου οδηγεί στην παραυτουργία, ενώ η αδυναμία τεκμηρίωσης του δεύτερου παραπέμπει σε άλλες μορφές συμμετοχής (άμεση ή απλή συνεργεία) (Κωστήρας, Μπορεί η συνεκτέλεση στη συναυτουργία να συναχθεί ερμηνευτικά από την κατάφαση του κοινού των συμπραττόντων δόλου ;, ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ 1994, 697 επ.). Δογματικά συνεπότερο, επομένως, θα ήταν να αναιρεθεί η εν λόγω απόφαση, όχι μόνο για έλλειψη ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας (510 παρ. 1, στοιχ. Δ, ΚΠΔ)(Μπιτζιλέκη, Περί της διαδοχικής συναυτουργίας, ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ 1986, 289 επ., ιδίως 297), αλλά ενδεχομένως και για εκ πλαγίου παράβαση των άρθρων 45 και 216 παρ. 1 ΠΚ (510 παρ. 1, στοιχ. Ε, ΚΠΔ) (Βουγιούκα, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 1988, 236 επ., Β. Ζησιάδη, Η εκ πλαγίου παράβαση του ποινικού νόμου, 1988, Καρρά, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 1993/1994,779 επ.), δεδομένου ότι, γενομένης δεκτής της αναιρέσεως, δε θα είναι δυνατή η υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στον εκάστοτε κανόνα δικαίου που χρήζει εφαρμογής.